

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr 72. ANULU XIX.

Telegraful este de două ori pre septembra: Duminică și Joi. — Prenumerarea se face în Sibiul la expediția foie pre afară la c. r. poste cu bani gata prin seriori francate, adresate către expediția. Pretiu prenumerării pentru Sibiul este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și tieri străine pre anu 12 $\frac{1}{3}$ anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru întărirea cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ore cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. și pentru a treia repetare cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Sibiul, in 9/21 Septembrie 1871.

Evenimente politice.

Totă atențunea presei din Austria și cu deosebire din partea cislaitana, este îndreptată asupra evenimentelor, ce se petrecu în terile locuite de slavi în partea cislaitana a imperiului. Se poate dire, că fază de presintă este o fază de criză a imperatiei austriace. Deputații germani ai dietelor au numitelor provincii se prezintă în dietele conchiamate pre 14 ale curente; însă infâșierea lor acolo, au fostu numai pentru a depune protest în contră pretensiunilor și a concessiunilor facute slavilor. Nemultamindu-i preste totu reșcriptul imperatescu îndreptat către diete, nici proiectele regimului, ce erau asternute dietelor spre desbatere, ei și dedera dechirianile loru în mâna capitaniilor tierilor, mai întâi deputații nemți, ce se numescu credinciosi constituției: din Austria de susu, din Carniolia, din Moravia și în fine și din Boemia. În provinția această din urma s'a facutu încercări, că să-i molecomăsca pre nemții malcontenti, prin aceea, ca să-a asternutu dietei spre desbatere încă la începutu o lege de naționalitate, după care să se facă o împartire a tierei pre basă națională, asigurându-se și ună și altă parte; cu totu aceste de-să mai tardiv, ei cu totii și depusera mandatele. Se dice, că dietele parazite de nemți voru să intempine acestu pasu alu nemtilor cu aceea, ca în locul deputaților nemți, ce și-au parasit locurile, se escrize alegeri noue. Prin pasul acestă facutu din partea nemtilor din provinciile slave este adusa în stagnație și adunarea Reichsratului, pentru ca nemții din cele-lalte provincii ale Cislaitaniei, unde suntu ei în majoritate, precum cei din Austria de Josu, din Silesia, Carinthia, Stiria și Salzburg, facuta solidaritate cu nemții majorizați, de să slavi i dechiarara, că nu voru participă nici ei la Reichsrat, până atunci, până cându-nu va incetă de a fi amenintată constituția. În 17 ale lunei curente se adunara deputații nemți la o conferință în Viena spre a se consulta despre pasii, ce au de ai luă mai departe spre a paraliza pre slavi.

La aceasta conferință participa la vr'o 80 deputați nemți între cari erau Giskra, Brestl, Curanda, Herbst, Plener etc. Purtarea slavilor și starunti'loru după carea încă nu s'ară conteni până atunci, până cându-nu și voru vedea drepturile loru istorice realizate și corona Boemiei restaurată, au insuflat îngrijire și ungurilor. Ei au totu dreptul de a se teme, să fi îngrijiti, că apă ce pôrta vasulu Ungariei pote fi turburata. De aceea ungarii privescu cu cei mai buni ochi asupra resistenței facute din partea nemtilor. Iată cum se exprima în privința această jurnalul „Pester Ll“: Noi ne aflăm în mijlocul celor mai puternice și decisatore momente ale istoriei austriace. Indată la începutul dietelor inaugurate de ministeriul lui Hohenwart s'a exprimat solidaritatea absolută a elementului nemtesc, care este decisa a rămâne pre lângă partidă nemtesc etc.

Dupa cum se asigura, contele de Beust va îndrepta o nota către consiliu austriaci dela puterile din afară, prin care voiesce să facă cunoscutu scopul întâlnirei recente din Salzburg a monarhilor din Austria și Prussia. Nota această va fi data și publicitatei.

In Francia frecările cele continue pare că nu voiescă a mai incetă. In contră regimului dela potere nesuiescă a se radica mei multe partide. Imperialistii voiesc prin ajutoriul comunistilor a veni la putere; comunistii de asemenea vedu în imperialisti cele mai bune perspective pentru ei; căci ei sciu că imperialistii nu potu să ajunga la valoare fără o revoluție. In midiolcul la astu-feliu de turborâri credu comuniștilor numai, de a mai potea să-si radice capulu.

Dietă Ungariei.

In 14 Septembrie presedintele Somssich și ocupă scaunul seu presidial și deschide siedetă prin cuvintele următoare: „Avand onore a redeschide în intărișul prea grădiosului rescriptu a M. Sele de datul 10 Iunie a. c., siedintă casei ablegatilor, salutu pre membrii acestei case cu respectu cordialu și ve rogu pentru prea prețiosă ave atenție că să potu suscepe raportul meu presidialu despre lucrurile intemperate într'acea. (S'a dimu! s'audim!)

Notariul Parcetics cetește o programă lungă a petitionilor incuse dela jurisdictiuni, care totu se transpunu comisiunii petitionarie.

Presedintele anuncia casei următoarele incuse:

Presedintele ministrilor conte I. Andrássy impartește oficiosu presedintelui casei ca M. Sea a incuviintat demisionarea fostului ministru de comunicare St. Groove, la propriu-i cere, și ca a denumit pre L. Tisza de ministru comunicatiunei.

Ministrul de interne arăta oficiosu că M. Sea a denumit pre urmatorii deputați de comiți suprême: Prințipele P. Eszterházy de comite supremu alu comitatului Oedenburgu, I. Kubá, M. Lázár, L. Plachy, D. Török și Gr. Thury suntu înse denumiți de comiți suprême orasienesci. In urmă acestei denumiri respectivi deputați și-au depusu mandatele; de asemenea St. Bittó și-a depusu mandatul pentru denumirea sea de ministru alu justitiei și H. Rónay. Presedintele a escrisu alegeri noue în cercurile devenite vacante.

Se ia spre cunoștință.

Presidiul casei magnatilor transmite intărirea a 16 articoli de lege cari se transpunu în archivulu tierei. Arata mai departe că proiectul de lege privitoru la abrogarea pedepsei corporali de casă magnatilor încă nu s'a desbatutu, de oarece ministeriul de justitia nu i-a datu la dispoziție datele necesare. Se ia spre cunoștință.

Dupa rezolvirea unor cestiuni secundare ascene presedintele raportulu despre spesele casei în lună lui Iuliu și Augustu și bugetulu casei pentru lună lui Septembrie. Se va tipari și pune la ordinea dilei.

Presedintele ascene mai departe programă propunerilor, interpellanților, proiectelor de conclușu și proiectelor de lege din sessiunea trecută presintate și remase ne rezolvite. Se va tipari și distribui.

Dupa ce se impartește că mai mulți deputați suntu definitiv verificati, ascene mai mulți ablegati petitioni, care se transpunu comisiunii petitionarie.

I. Schwarz face următoare interpellatiune: De ore ce dlu ministru de culte și instrucțiune promisese într'unu respunsu data în siedintă din 14 Maiu la interpellatiunea mea îndreptată către densulu, a întrebuită totu midilocile de dreptu ce stau statului la dispoziție contră vatemarilor lui Ius placet et regii, și până de facia încă n'a facutu casei ablegatilor nimică cunoscutu despre vre-o atare dispoziție; de ore-ce tîr'a privesc plina de îngrijire la urmarile acelei miscuri, care au provocat in patria unitatea imprimata a unor elemente anumite sub pretest religiose prin infinitarea asiă numitelor casine catolice, politice și aiceea unitate se nutresce prin atenție îndreptate sistematice contră art. de lege XXXVIII 1868:

Intrebă pre ministrul ca, ce a facutu regimulu spre linisirea națiunei?

Ace ministrul cunoște, că episcopii gr. cat. din Caransebesiu și Aradul-Vechiu au intredisut

invetatorilor elementari ai confesiunii loru a participă la cursele de repetiție orenuite de ministru în intărișul legei?

Pre ce si-a basatul ministrul ordinatiunea sea, nrulu 2872/1871, care, coprinu pre comune a urcă lăță invetatorilor preste minimulu lipsitul în § 142 a art. de lege XXXVII: 1868, nu numai ca vătama acestu articolu de lege, dându comunelor ordinatiunea că sa platește invetatorilor comunali tacsă de cortelu și gradina în natura și sa se arunce pre fiecare copilu unu didactru semestralu necunoscutu de lege, fără considerație la starea materială mai bună său rea a parintilor, a caroru copii cercetăză scolă simultană: ci în locu sa corespunda concurenție libere nisuite de art. de lege XXXVIII: 1868, aduce scările simultane într'o poziție silnică, că cându regimulu ar avea de scopu a suprime scările simultane pentru scările confessionale?

In legatura cu această intrebă ca, din ce cauza n'au luat regimulu dispoziție că sa se pătească și în anul acestă o adunare generale a invetatorilor și deacă acela regimulu nu o a tenu cu scopu fatia cu miscarea catolicopolitică, din ce cauza n'a susceputu dejă organizarea corporilor invetatorilor în intărișul art. de lege 26: 1868?

In fine intrebă ca are regimulu de cugetu a luă măsuuri și a face propuneră cu privirea la reformarea universităției, academielor de dreptu, gimnasielor și scărelor medie, că inca în sesiunea această sa se pună capetă, tristei stagnații a instrucțiunii noastre mai înalte, prin o lege?

Sum asiă de liberă a îndreptă acesta interpellatiune către dlu ministru cu rugarea că cătu mai în grăba sa binevoiescă a respunde la ea.

Ernst Simon și îndreptă în numele seu și alu partizanilor sei o interpellatiune către ministrul de culte, care sămenă cu cea a antevorbitoriului și care însă după parerea densului năexhăritore; elu asiă dăra mai adauge: Adeverat și ca mai mulți episcopi, afara de celu din Alba, au promulgat dogmă infalibilităției și ce are regimul de engetu a face în contră acestor episcopi?

K. Tisza interpelă pre presedintele, nu i'ru potă impartești că ce activitate se ascăpetă de dată astă dela camera, va sa dică, cătu tempu va remanea dietă adunată și ce obiecte sa rezolve?

Presed.: Sum în stare a impartești casei oficiosu ca e scopulu regimului a retranspune bugetulu ascernutu și căteva afaceri financiale urgente comitetului financialu și după aceea sa se pronuncie casăa conclusualmente că nu va tine să siedintia până ce comitetul financialu nu-si va ascene raportulu.

Ministrul de finanțe Kerkapoly mai adauge că intre obiectele propunende se află și unu proiect de lege despre unu imprumutu contractandu, pre care casăa să-lu desbată încă în sesiunea această scurta.

D. Irányi propune că periodă de siedintie suscepătă astăda durează fără intrerupere până la espirarea terminului mandatelor.

In afacerea această mai vorbesce Ed. Zenedy, K. Tisza, K. Ghyczy și Fr. Deák. Încheierea siedintei la 1/2 1 ora.

In siedintă din 16 Septembrie se autentica mai întâi protocolulu.

Presedintele anuncia că ministrul de culte și instrucțiune a trimis u siematismulu ampliaților acestui ministeriu pre 1871. Se va distribui.

Presedintele anuncia mai multe petitioni dela jurisdictiuni, care se transpunu comisiunii respective.

K. Ghyczy face unu proiect de conclusu. Dupa cum este cunoscutu, legea jurisdictiunilor ordina că jurisdictiunile au a portă insasi spesle

administrationei loru in viitoru, spre care scop se va scadea o anumita suma percentuale din contributonile directe. Vorbitoriu vorbesce deci despre ordinatiunile ministeriale care comentéza acésta dispozitioane a legei și care a datu anea la multa nemultiamire si presinta apoi proiectul de conclusu :

Cas'a sa decida ca ministrul de finanție impreuna cu ministrul de interne sa ascérna casei inca in sessiunea acésta unu proiectu de lege despre modulu cum sa se scada contributonile cu scopu că jurisdictionile sa-si pôta acoperi spesele administratiunei din cassele loru proprie domesticale, că acel proiectu sa se pôta presintá spre desbatere de odata cu bugetulu anului viitoru.

Ministrul de finanție Kerkapoly dechiara ca se oponu pedeci practice neinvincibili esecutarei modulu prescris in legea despre jurisdictioni. Densula va presintá proiectul cerutu de antevorbitoitu inca in sessiunea acésta.

Ed. Horn arata impregurarea ca multi cetătieni unguresci de diferite confessioni trebe de facia sa se duca la Viena, déca voiescu a incheiat casatoria. Densula accentuează ca casatorii civila e o receintia neincunjurabile a liberalitatiei si aserne urmatoriulu proiectu de conclusu : Regimulu se insarcinéza a presintá casei inca in sessiunea acésta unu proiectu de lege, care proclamează validitatea eschisiva a casatoriei civile si se lasa in voi'a miliilor a cere si dela biserică sanctiunarea casatoriei incheiate naintea diregatoriei civile. (Applause vine). Se mai resolvescu unele afaceri secundarie si apoi se trece la ordinea dilei la care sta mai intâiu desbaterea despre bugetulu casei.

Pre lun'a Iuliu se inceviintieza spesele cu 4608, pre Augustu cu 4963 fl. 33 cr. pre Septembre cu 75,081 fl.

Urméza alegera duoru membri ai comitetului financialu si unu a comisiunei S. judiciare. Rezultatulu votarei se va publica in siedint'a prossima.

Presedintele ministriloru conte I. Andrássy presinta articululu de lege, sanctiunatu de M. Sea, despre contractolu de comerciu si navigatione incheiatu cu Spania. Se va publica si tramite casei magnatilor spre acel'a-si scopu.

(Incheierea va urmá.)

Sabiu, in 6 Sept. 1871.

Iperliberalismu, ipernationalismu, iperprogresismu.

Este o manifestație a tempului presinte in vieti'a nostra nationale preste totu, dupa care resonamentul sanatosu al mintiei a cedatu locul la o fantasia larga, seu mai pre usioru disu, dupa care anim'a predominesc ratiunea. Prudint'a, circumspectionea si cu onu cuventu intelepciunea practica — tóte recerintie vitale pentru o națiune —

lipsescu pentru presinte din insusirile națiunei române. Adeverulu acesta se constatézia nu numai intr'o directiune, dar in tota directiunile vietiei națiunile. Acestea vei afla in vieti'a politica națiunile, acestea in vieti'a bisericesca, pre terenul literariu etc. Si vai acelui'a, care nu va vorbi dupa anima, ci dupa minte! Cine nu va fi passivistu in politica, este renegatu. Cine dice, ca mai multu că de academia de drepturi avemu lipsa de scoli populare, acel'a tórnă apa pre fociul naționalu ; acei, carii nu se invioescu la sustinerea unei foi, cu acoperirea unui deficitu enormu, fără de a dà ea publicului unu equivalentu pentru progresulu literariu, suntu confessionalisti, retrogradi si pasari de nöpte ; acei, cari arata ca nu totu, ce au scrisu vre-unu român este capu de opera, si ca multe scrieri române n'au pretiu literarin, suntu cosmopoliti; jurnalele striga, că sa se ferescă lumea de ei că de o lepra. Acel'a care nu va strigă emanciparea scóelor de sub clerus (nota bene la noi români in Ardélu si Ungaria!) acel'a nu tiene pasu cu progresulu tempului! Nu voiu mai inscri altele, ci me voiu retineea cu asta ocasiune la o mica discussiune asupr'a intrebării din urma. Trecându preste unele manifestații in privint'a acésta facute din partea mai multoru invenitori cu ocasiunea congrasului nostru nationalu din anul trecutu, precum si in o parte a jurnalisticiei noastre române, me voiu retine mai de aproape la unu articulu aparutu in Num. 46. alu jurnalului „Albin'a“ a. c. intitulat : „Date istorice despre inspectiunea scolară deosebi in Ungaria“ si subscrisu de domnulu Dr. At. Marienescu. Dicu, ca voiu trece preste dorintele mai multoru invenitori de a se amancipă de sub clerus, ce s'a manifestat in tempolu recentu ; din cauza, ca ele suntu de totu generale, neprecise, ba asiu puté dice, ca fata cu legea scolară si cu „Statutul organic“ alu bisericei noastre, chiar confuse. Toto asia de putieni mi-asi si luatu laborea asupra-mi de a trage in o mica discussiune mentionatul articulu alu dlui Marienescu, căci elu nu exprima in ultim'a analisa mai multu decâtul de totu in generalu emanciparea invenitorilor de sub clero : déca nu s'ară si si inceputu a se experimenta in diecesele noastre române din Ungaria si Banatu in acésta directiune prin depungerea protopopilor că inspectorii scolari districtuali si inlocuirea loru prin mireni. Abstragu dela aceea impregurare, ca acestu pasu — sia elu bunu seu reu — se va adeveri — este in contr'a statutului organicu, prin urmare ilegalu, pâna cându se modifica legea — căci 'mi va concede ori si cine, ca nu dupa cum 'lu taie pre cine-va capulu, sa introduca reforme in scóle, ci acelea trebuesco făcute pre cale constitutiunale si apoi puse in lucrare, — ci me restringu numai la practicabilitatea obiectiva a emancipării invenitorilor de clero in sensulu celu vagu, in care se ia.

Este o incercare cam cutediata din parte'mi a serie ce-va in contr'a acestorui porniri si mani-

festaționi in vieti'a nostra nationale bisericesca : cam cutediata, pentru ca contrarii in opinii mai au la dispozitione pre lângă argumente obiective inca si svonulu celu fermecatoriu, cu care suntu impreunate aceste idei de emancipatiune ; propagatoriilor loru suntu liberali, progresisti, naționali etc. iera pentru cei ce aru indresni sa afirme ce-va contra, nu remane alte epite, fără contrarie : abstisici, retrogradi, fii ai intunerecului, cosmopoliti etc. Lupt'a in opinii, precum se vede, nu este aci intru toto egale. De aceea me salvediu a priori in privint'a acésta, cându spunu aoi inca, ca progresulu, liberalismul, suntu si pentru mine nisice obiecte de nediuintia.

Fatia cu dorintele cam confuse manifestate din partea unor domni invenitori si spriginiti de unii dealtmintrelea pré stimati barbati ai națiunei noastre dicu dela inceputu atât'a, ca la noi invenitorul se afla in mân'a mirenilor, precum si tota afacerile bisericesci de asemenea suntu in mân'a mirenilor, prin urmare emanciparea invenitorilor de sub clero la noi, la noi dicu, este unu nou sensu si o planta esotica ; iera fatia cu susu citatul articulu alu dlui Dr. Marienescu, prin care spriginesc ecrescentia acésta in corpulu nostru naționalu bisericescu, voiu numai sa solvediu pre clerulu nostru de unele insusiri, ce i le atribue si pre care nu le merita nici pentru trecuto nici pentru prezent. Me intoreu deci a aratá, ca la noi invenitorii nostri confessionali suntu emancipati cu totul de sub ierarchia. Spre a se convinge cineva pre deplinu de acestu adeveru, sa studieze seiosu bas'a cea liberale, pre care se afla organismul nostru bisericescu si scolaru. Ed intrebu, cine conduce tréba nostra bisericesca si scolaru din Metropolia nostra? Au nu congresulu? au nu sinodele? au nu consistoriele, au nu comitetele protopopesci? au nu comitetele si sinodele parochiale? Din ce constau tóte acestea? au nu din 2 părți mireni si un'a parte numai clerici respective intregu poporul mireanu. Oare mai pote si vorba de o emancipare? Au dora mai are preotima nostra niscare-va instructiuni secrete afara de principiile cele mai sanatoase, care suntu depuse in statutulu nostru organicu? Nu! respondu, ca ea bia'ta de ea, este cu multu mai casta, decât a i se face astu-feliu de supozitioni.

Cu tóte acestea, că sa viu la articululu citatul dlui dr. Marienescu, dsea afla la clerulu nostru tóte acele scaderi si viziuri, care le afla la clerulu catolicu; Dlui identifica absolutismul bisericesei catolice cu constitutionalismul celu mai liberalu alu bisericei noastre. Dsea privesce pre preotima nostra româna că pre easta tiranisatore de mireni si feresce lumea de ea că de unu focu, cându dice in acela-si articulu din „Albin'a“ : „Vedemai multe popore luptându-se pentru ide'a emancipării si esperintia din istoria, si lumea de adi ne arata, ca tóte poporele, la care clerulu a stăpânat scóele si pre invenitori, au patit'o reu, nu numai cu cultura adeverata

Sa-i vedi luciti de sole ce daruri odorosă
Prepara pentru domoului, ce siede colo-n raiu!
Si zefirul le-naltia din sfere pamentescri
Prin marea ce se-ntinde spre boltile ceresci.

Veniti deci frati de-unu sănge, voi fii din Romania
Scapati de-a mortiel ghiara că Danila din captoriu,
Sa dâmu si noi tributulu cu versu de armonia
Celui ce ne tramise cestu angeru paditoriu!
Cu preotii in frunte l'altariolu celu sacratu
Din anima sa dicem! fii Domne laudatu!

Ier' bravuloi parinte albitu de suferintia
Sa-i ducemu o cununa de lauri infloriti!
Plecându genunchii nostrii cu versu de umilitia
Sa-i ceremul dela domnulu ani multi si fe-
liciti!
Ca-ci pieru si primavera surcelii tenereli
Lipsiti de gradinariulu, ce-a avu grigia de ei.

Pre calea ce conduce l'altariulu fericirei
Pasiesce fără tema tu bravule barbatu!
Onoreea si vertutea, copilele proniei
Te-oru scrie-n cart'a gentei, ce-atât'a o-ai amatu,
Si urmatorii-oru dice co versu resonatoriu
Andrei Barou Siagun'a fù bravulu nostru
pastorius.

Gratia 30/8 st. n. 1871.

Teodoru Ceontea
stud. filos.

FOISIORA.

Devotamentu

Escentiei Sele Domnului Andreiu Bar. de Siagun'a, Archiepiscopu si Metropolitu alu bisericei române gr. or. din Ardélu si Ungaria cu ocasiunea serbării dilei jubilaria 22 Aug. 3 Sept. 1871.

Pre omēda cämpia o negra tempestate
Veninu si-lu versase in vecii departati.
Oglind'a ei se scaimba in vali ne numerate,
Si-n munti aposi pre care stau norii radimatii.
De furi'a sburdata a crudeloi oceani
Nici barc'a gentei mele nu scapa la limanu;
Ci eata-acom se 'naltia pre-o culme prepastiosa,
De unde stânginesce abisulu florosu;
Acum'a ierasi iesa prin und'a spumegosa,
Dar nu afla repausu, căci valo-i nemilosu;
Ci umbra aruncata din culme in abisu,
Si ierasi susu pre culme... ah! crancenu si in visu!

In estea dile triste de negra suvenire,
La-a mortiei locuintia e dantiu universalu;
Caci bravii gentei mele, tientinda spre fericire,
Cadiura, cadiura cu totii in belulu celu fatalu.
Si nai'a nefericie, pierdindu-si visl'a... remu,
Trunchiata retacesce pre-a undelor teremu.

Si rug'a pietosa spre ceriuri indreptata,
... Si vaetele crude se paru a fi in daru

Caci tóte le inghite, dieu! marea revoltata
A carei valuri crude facu urletu infernalu.
Tempest'a e in culme, si bietii marinari
Ascépta că sa bata mormintele fatali,
Dar domnulu prea potente, ce lumea o dirige,
Ce-avu atuncia mila de populu evreu,
Vediendu ce crima negra sub ceriuri se petrece,
Etu dice: nu-o sa piéra iubitu poporul meu!
Si-ndata si tramite la fii lui Trajanu
Pre Moise că sa-i scota din unde la limanu.

Cum radiulu primaverei pre iern'a cea barbara
O scutura din crescutu si pâna 'n temeliu,
Si-n scurtu se nbraca codrulu in vest'a cea de veră,
Resaru diverse rose pre tristele câmpii,
Si eata ca natur'a cea mai că unu abisu
Acum e prefacuta in mandru paradisu;
Clatit'u-sa intocm'a poterea vijaliei
Ce-n cursu de-atâtea vîcuri pre noi ne-a torturat,
In óra fericita cându consululu proniei
Pre noi cu-nsusletire intâiu ne-a salutat,
Si negr'a desperare perf că si-unu vaporu
Cându solele lucesce pre ceriulu fără noru.

Ear' nai'a gentei mele, scapândo de peritura,
Cu visle renoite ier' cursulu si-a luato;
Si-acum, fiindu condusa de rara 'ntelepciune,
Că pasere ea sbora spre portulu multu ofstatu,
Si nu-i depare óra cându popululu românu
Va dice ca posiede pamentulu Chanaanu.

De cum-va tempestata cea cruda florosă
N'a stinsu din dumbraviora pre toti fii lui Maiu;

si cu vieti a loru politica; — pentru ca in cleru s'a desvoltatu iesuitismulu, care si-a batutu jocu de spiritulu si aspirationile de emancipare a'e poporeloru.

Sultanul din Tiarigradu, inimicul crestinilor, s'a aliatu cu clerulu grecescu, ca cu unu faptori politicu, pentru ca prin elu sa intunecce si stapanesca pre cele-lalte popore crestine si nationalitati. Romania inca nu e curata de buruienile otravitoare, ce le-a plantat clerulu si politicu din Constantinopole. Bulgari se lupta de merte, ca sa scape de acelui cleru.

Guberniu din Spania si-a datu poporului preman'a clerului ca stâlpul tronului, — poporul a degenerat in cultura si moralitate si in nationalitate si tronulu vechiu a cadiutu. In tota Italia numai in fost'a provintia papei e poporul celu mai necultu, — si clerulu fanaticu alu Italieei a fostu de mi de ori tradatoriu de patria si poporu, a fostu aliatu chiaru si cu inmigratorii barbari, numai sa remana stapanu, — si pap'a a cadiutu. Aceasta se poate dice si despre Francia etc."

Acestu citatul din amintitolu articulu din „Albin'a" poate fi pentru sine unu adeveru necontestabilu, deca insa s'ar potea trage bateru cea mai mica analogia dela aceste casuri la clerulu nostru, lasu sa judece fiesce-carele romanu, ce cunoscse starea si directiunea bisericei si scolei nostre; eu insa din partea'mi contediu cu tota sigurant'a, ca trecutulu, si presintele clerului nostru aru si datu si cea mai mica ansa de a suscitata astu-feliu de temeri. Clerulu nostru de siguru nu se va alia cu nici unu inimicu din afara nici cu sultanul din Tiarigradu spre a incepe resboiu in contr'a poporului seu romanu, alu caru partea intregitor este elu insusi, caci atunci aru incepe resbelu in contr'a sea insusi; de asemenea nu se va adeveri la poporulu nostru aceea, ce s'a intemplatu cu poporulu din Romania; abusurile acestea in Romani'a au venit din partea unui cleru streinu grecescu, iera nici decum din partea clerului nationalu; In fine in catu pentru clerulu din Spania si Francia intrebui inca odata, ore nu este deosebire intre clerulu catolicu si clerulu nostru?

(Va urma.)

curia sea ca au avutu norocirea a fi la acesta stralucita serbare, prin care poporulu nostru descopere o asemenea respectare si alipire catra Inaltulu Archipastoriusloru.

Ioanu Poipucu,
cantorul si adjunetu de inv.

Poian'a in 3 Septembrie.

Domnule Redactorul! In 31 I. tr. convenira in Sabiuu sinodulu protopresbiteralu, in urm'a cursului publicatu in „Tel, Romanu" pentru ocuparea statunei de protopresbiteru, cu terminulu pentru insinuarea concurrentilor pana la susu atins'a di, catu si a circularui esmisu anume, pentru de a procede la completarea acelei statuni. Membrii aparura in numeru de 51, dintre cari cei mai multi din partea preotiesca. Causa nevenirei membrilor sinodali absenti o credem in tempulu de atunci favoritoriu pentru lucrul economiei, catu si in aceea impregiurare ca dupa impartasiri, ce ni s'au facutu, in multe sate dela campia n'au sositu circulariu convocatoriu. — La 10 ore, candu membrii erau dejá introniti in biseric'a gr. or. din strad'a „Lunga", spurrula fostolu domnu protopresbiteru, acum membru consistorialu P. Badila, in calitate de comisariu si presiedinte alu sinodului, allegatu din partea Consistoriului, in midilocul membrilor si sura intempinatu cu urari viu de „sa traiasca." Indata dupa sosire cetesce scrisoarea consistoriale prin care este denumitul de comisariu si presiedinte alu sinodului si prin care se orenduiesce ca alegerea de presbiteru sa se faca la o di otarenda in opidulu Mercurea ca centrulu protopopiatului; dupa aceea se adresca sinodului cu o cuventare bine nimerita si ocomodata momentului si in fine dechiiara siedint'a de deschisa.

Dupa numerarea membrilor spre constatare, ca capace e sinodulu de a aduce concluse valide face ilustritatea sea dlu consiliariu in pensiune E. Macelariu propunerea ca sinodulu sa se constituie si recomanda de notari pre dlu doctorandu in drepturi si filosofia N. Olariu si N. Ciugudeanu, ceea ce cu unanimitate se primește.

Mai departe propune ilustritatea Sea E. Macelariu ascernerea credintualor si verificarea membrilor. Ilustr. Sea I. Bologa vorbesce despre momentuositatea alegerei ce sia inaintea sinodului si recomanda a se procede intru toate conformu statutului organicu.

Parintele I. Craciunu deschide desbaterea priu aceea ca, de ore-ce din anulu trecutu dejá se alese membrii sinodului alegatoriu de protopresbiteru, sa se cetesca din protocolulu acelui sinod numele membrilor alesi atunci; acesta sa se primeasca de verificati si sa se proceda la casu ca numerul membrilor este suficiente pentru de a duce concluse valide, la alegere. Parintele Lazaru se roga a i se esplică intilesulu §§. 38, 39, 40 si 53 din statutulu organicu ca adeca: suntu membrii sinodului protopresbiteralu totu odata si membri ai sinodului protop. alegatoriu fara alta alegere si verificare. Deci se incinge o desbatere longa si viva, la care iau parte I. Macelariu, N. Ciugudeanu, parintii I. Craciunu, Predoviciu, Reu si Daianu. I. Macelariu propune inchierarea desbaterei, la care propunere siedint'a se suspende pre 5 minute spre consultare; la redeschiderea siedintiei se face indata votare nominale; 44 membri votara pentru amanarea alegerei si 4 contr'a; va sa dica alegerea se amanara. Ilustr. Sea dlu consiliariu in pensiune I. Bologa propune amanarea pre 16/28 I. c. Ilustr. Sea E. Macelariu o propune pre 23 I. c. st. v., ceea ce se si primește. Ilustr. Sea I. Bologa mai propune ca pre diu'a aceea si preotii sinodului sa fie prooveduti cu credintuale colective, ceea ce sinodulu incuviintieza unanimu. Notarii se insarcina cu compunerea protocolului, pentru ca sa se poata inainta marituloi consistoriu spre aprobaru cu ce siedint'a se inchiea.

In 12/24 I. c. se va intruni comitetulu spre censurarea petitionilor.

Aeste suntu notitiele ce si le-a pututu face corespondintele DVostre in aceea siedintia a sinodului protopr. si pre cari si-a tienutu de datorintia a le publica spre liniscirea publicului, ce se pare a se interesá asi de multu de acestu protopopiatu, dupa parerea unor p re a binevoitoru, impedece in urmarirea intereselor sele vitali bisericesci si scolari. Fia, spre mangaierea acestor omeni (lopi in pele de oia) disu ca, dupa cum ne-amu potutu noi si si altii convinge, amu esperiatu ca preotimesa acestui

tractu este conceia de datorintele si missiunea sea in ofacerea de pre tapetu si ca totulu ce aru mai fi de dorit u si a momen tuositatea cestivnei sa le mai insufle si perseverantia receruta pentru de a duce in deplinire ceea ce inteleptiunea loru deja se pare ca le-a dictatu fara scrupolositate si supunerii ridiculose, de care defecte unii inca nu se paru a fi liberi. Z.

Publicarea protocolelor funduare in Transilvania.

Edictu

despre publicarea cartilor funduare pregatite, respective suscepute in comitatulu Dobocei si Solnocul dinlauntru, mai departe in comunitatile orasienesci: Elisabetopole, Bistritia, Turda, Aiudu, Abrudu cu prediul Corn'a, Rosi'a, Dev'a si Hunedora.

In urm'a ordinatiunei inaltului ministeriu reg.ung. de justitia dto 11 Iuliu 1871 Nr. 10,020, in privint'a mentionatelor operate de carti funduare se facu cunoscute urmatorele:

I.

Localisarea pentru introducerea cartilor funduare fiindu pre deplin terminata in comitatele Doboci'a si Solnocul dinlauntru (afara de comunitatile cele mai in josu mentionate); mai departe in comunitatile orasienesci: Elisabetopole, Bistritia, Turda, Aiudu, Abrudu cu prediul Corn'a, Rosi'a, apoi in opidele Dev'a si Hunedora cartile funduare suscepute, dimpreuna cu registrele parcelarie de posessione si desemnulu linijamentelor de acele tienalore se voru transpune, incependo dela 1 Octobre 1871 la oficiele de carti funduare ordinate langa judecatoriele mentionate sub II. unde a le vedé ori cui e permisu in orele oficiose.

II.

Afacerile de carti funduare le proveze:

a) judecatoria comitatensa in Desiu: pentru toate comunitatile a comitatului Solnocu dinlauntru, inandu afara comunele Nasaleu (Apa-Nagyfalu), Cepanu, Rosu de susu (Felsö-Oroszhalu) Suciu din susu, si Ilin'a din susu (Félsö-Hosva) in care comunitati localisarea inca nu s'a finit.

b) judecatoria comitatului Dobocei in Gherla: pentru toate comunele Dobocei, inandu afara comuna Jeaca (Gyek) in care localisarea inca nu s'a finit.

c) judecatoria din comitatulu Cetatei de balta in Sanmartinu pentru orasigul lib. reg. Elisabetopole.

d) judecatoria districtuala in Bistritia pentru orasigul Bistritia.

e) judecatoria comitatensa in Turda pentru orasigul Turda.

f) judecatoria comitatului Albei inferioare din Aiudu pentru orasigle Aiudu, Abrudu cu prediul Corn'a, si Rosi'a; in fine

g) judecatoria comitatului Hunedorei in Dev'a pentru opidele Dev'a si Hunedora.

III.

Cu privire la trebile si afacerile oficiose, cari se voru incepe cu 1 Octobre 1871, la fia-care din judecatoriele susu insemnate se emitu urmatorele provocatiuni si dispositiuni:

1) Se provoca toate persoanele, cari in urm'a vre-unui dreptu de proprietate, de pemnu ori de arenda, avutu inca pre tempulu autenticarei protocolelor cartilor funduare, seu celu putienu castigatu inca inainte de 1 Octobre 1871, credu ca potu sa pretinda vre-o indreptare, intregire, descriere, adaugere, seu stramutare in protocolele cartilor funduare, fia in privint'a numirei bunurilor nemiscatore, fia in privint'a compunerei corpului funduarii seu a relatiunilor de posessiune intabulate, ca aceste pretensiuni pana inclusive la 31 Maiu 1872 cu atatul mai verlosu sa le insinuie, eu catu la din contra acele spre daun'a unui alu treilea, care pre temeiuu inscrierilor cu-prinse in protocolele funduare, incependo dela 1-a Octobre 1871 va castiga cu creditia buna alte drepturi tabularie, nu se voru luá mai multu in consideratiune.

Acesta insinuare are a se intinde pre toate drepturile de posessiune inca necuprinse in protocolele funduare, fara osebire ca ore acele in cartile vecchi este s'au ne este din usu, ori in fasiuni funduare seu alte carti, fiole si registre suntu cuprinse ori ba, si ori a intinsu o partida in privint'a transcrierei de posessiune a vre-unui bun ca-

stigărogare la vre-o judecătorie, și judecătoria a decisus asupră acestei instantie ori bă.

Deci indatorirea spre insinuare cade mai ales pre tōte acele persoane, ale caror drepturi de posesiune la comisiunea localisarei nici prin sine, nici prin reprezentanții denumiti de comisiune s'au adus in valoare; său cari nu a fostu in stare după regulile localisarei a — și legitimă afirmația dreptu mai tare de posesiune ori de compoziție in contră posesorului faptiu astăzi prin comisiune și inscris in protocolele funduare; pretensiunea loru adusa inainte sia insemnata in protocolele funduare său in protocolul generalu de pertractare, ori bă.

2) Mai departe tōte persoanele cari :
a) pre realitate inscrise in protocolele funduare după detinere prea înalte patente de aviticitate din 29 Maiu 1853, și — au adus in valoare dreptul de aviticitate său de rescumperare pemnorale, au sub altu titlu legitimu și — au insusit dreptu de proprietate, — său caror

b) după otarirea acelei-a-si patente de aticivitate li se cuvine terminu mai lungu spre realizarea dreptului de rescumperare pemnorale prin astă se provoca aceste pretensiuni pâna celu multu la 31 Maiu 1872 inclusive, spre inconjurarea urmărilor de dreptu amințite mai in susu sub punctul 1-mu, ale insinuă, și in casulu emintit sub a.) procesulu de dreptu pendente, spre adnotare in protocolul funduariu, său dreptul recastigatu prin calea legală spre transpunere in același; iera in casulu b.) dreptul de rescumperare pemnorale, ce li se cuvine inca, spre insemnare in protocolul funduariu a — lu legitimă cu documinte autentice.

3.) Asemene tōte persoanele, cari pre bunurile nemiscatōrie inprotocolate, său și — au câștigat dreptu de proprietate, pemnu, servitute, au alte drepturi prin intabulari, insemnari, adnotatiuni, ori conscrieri pemnorale judiciare, său pâna la 1-m'a Octobre 1871 inca pote — și voru castigă — se provoca, aceste drepturi din scopulu inscrierii loru in său sarcinilor corporiloru funduarie pâna celu multu 30 Septembre 1872 inclusive cu atâtua mai sigur ale insinuă, cu cătu din contra dreptulu prioritatei caștigate mai inainte și — la voru perde; pre căndu din contra facendu insinuare la tempu cuvenit, dreptul dei inataietate castigatu pâna la 1-m'a Octobre 1871, voru ramâne in valoare facia și cu a cei castigatorii și creditori ipotecari noi cari au castigatu dreptu de proprietate său de pemnu după diu'a acum mentiunata.

4. Terminii edictali prescrisi in alinile precedinti nu admitu neci prorogare, neci iustificare ori inoire de procesu.

5) Publicatele protocole funduare se voru consideră și conduce dela 1-m'a Octobre 1871 incepndu, că cărti funduare conforme §. 321 din codicea civilă generale; deci incepndu dela diu'a mentiunata drepturi noue de proprietate, ipoteca ori alte drepturi reali asupră bunurilor nemiscatōre introduse in ele, se voru poté castigă și transferi asupră altoră, precum și a se sterge numai prin intabulare legală in acele carti, fără de a deroga ince pretensiunilor asupră acestor bunuri nemiscatōre mai nainte castigate, insinuate și legitimate in terminulu edictale.

6) Prescriptele, după cari voru avé de a se indreptă părțile și judecătoriile la implemirea si execuțarea trebiloru și afacerilor oficiose, insemnate in acestu edictu, suntu cuprinse in procesură transilvana pentru cartile funduare, emisa cu ordinatrices Ministerului de justitia dñ. 5 Febr. 1870 (Archivul ordinatunilor, anul 1870 fascicula I. si II.)

7) Acei creditori, cari prin ore-care transcriere aru suferi stricaciune cu privire la prioritatea pretensiunilor loru transcrise său transcriende, esetiunile și facia cu o a treia persoana sa le potu realiză inca in siese lori după terminul desfătu in punctul 3, — astu-feliu pâna la finitul lunei Martie 1873 referesca se acele exceptiuni la validitatea pretensiunilor, la incetarea, ori prioritatea loru. — Dupa decurgerea acestui terminu, facia cu o a treia persoana nu se voru mai poté realiză asemene exceptiuni.

8) Judecătoriile indicate sub II. in afacerile loru voru intrebuintă unu sigilu propriu, provaditul cu marcă municipalitatei respective.

Directive r. u. de cărti funduare pentru Transilvania.

Clusiu 30 Augusto 1871.

Varietăți.

Inscrisiuni. Adunarea generale a despartimentului cercuale alu III-lea sibianu, alu asociației transilvane, pentru literatură română și cultură poporului român, — se va tineea Dumineca la 8 Octobre cal. nou, 26 Septembre cal. vechiu a. c. 1871, in opidulu Selisce.

Acăstă se aduce la cunoștința publică — invitându-se toti români benesimtitori a lău parte la adunare și a se inscrie că membri ai despartimentului cercuale.

Sabiul in 8 Septembre 1871.

Comitetulu.

* * Denominare. Dupa onu telegramu alu diariului "Herm. Zeitung" de eri suntu denumiti de presidenti a tribunalelor judecătoresci: In Bistrită Mangescius; in Csik-Szered'a Petru Györfy; Dees Stefanu Torma; Dev'a Ioanu Bodola; Fagarasius: Josef Keul; in Gyorgy-Sz.-Miklos Stefanu Sandor; in Hazeg Antonu Para; Kezdi-Vásárhely tosefu Donath; in Clusiu Paulu Biro; in Brasiovu, G. Dük; in Sabiu Hăs; in M. Vasarhely Anton Domokos; in Nasaudu I. Florianu; in Seps-Sz.-George Th. Vaina; in Gerl'a Simay; in Udvárhely; Ludvig Nagy.

* * (Adunarea geologilor nemți.) In 13 și 14 l. c. st. n. se tienă in Breslau a treia adunare a societății geologice nemțesci, de ore-ce in anul trecutu fu impedeata a conveni prin resbelu. Consiliariulu Römer și profesorele Websky, cari fungau că notari, au luato tōte mesurile necesarie pentru de a face geologilor din tōte părțile Germaniei petrecerea loru in Breslau pre cătu se pote placuta. Siedintele adunărei se tienura in "Auditoriu" museului mineralogicu, care era decorat cu plante tropice prea frumose. De presedinte alu adunărei, la care participara cam 50 geologi, fu alesu capitanulu sup. montanistu de Dechen din Ronn.

* * (Furtu) Unu furtu grandiosu se anunța din Erlau. Canonicul de acolo, I. Kovalesk i se instrainara adeca in 10 l. c. st. n. din pulpită mesei 16 darabe de căte o mia fl. și 5 darabe de căte o sută dinpreuna cu 900 galbeni. Si testamentulu, care se află in acel'a-si pulpită, lu luană furii. Banii amintiti au fostu in ea mai mare parte meniti părții stipendie. Politi'a oraseniesca și da tōta silintă a pentru de a dă de urmă furilor. Canonicul a escrisu unu premiu de 2000 fl. pentru aflarea loru.

* * (Incoronarea lui Francisc I de rege alu Bohemie) Se impartasiesc fōei "Morgenpost" ca in 17 l. c. s'au compus o comisiune spre presfieresa ceremonialului pentru incoronarea monarhului nostru de rege boemu și ca acăstă comisiune deja a tienutu siedintă sea prima. Presidiul l'a dusu principale de Hohenlohn.

* * (Negotiu de fete) Se scrie din Constantinopolea ca acolo negotiul cu fete frumosse infloresce acum mai multu de cătu de alta data; insemacaru ce se va dice, tempulu a trecutu căndu haramarile erau provadite cu Circassierene atragătoare; acăstă rasa e aprópe deusata. Ungari'a (Contielésa și Transilvania) și Austri'a nemțesci suntu tierile, cari de facia provedu pre acăstă plasa de negustori cu frumusete tinerele; acestu negotiu e acolo rentabilu și nu se privesc de neonestu. Bietelete fete capeta o crescere turcesca, talentul loru placutu se desvălu cu multa sirguntia și după aceea se vendu lui podisă și dignitarilor lui 'nalti. S'au facutu in Austri'a incercari de repetite ori pentru de a sugrumă acestu negotiu scărbosu insefără succesulu dorit. — Acăstă espunere a corespondintului, care impărtasiesc cele de pâna aci, ni se pare a fi o incercare de a acoperi faptele, ca pre fie-care anu se seducu multe fete din Ungari'a, Transilvania și alte tieri sub pretesto incelatore in Orientu pentu de a află acolo, in locu de ocupatiuni oneste promise o susținere trista și dediositoare.

Concursu.

La postulu invetiatoreescu din comună gr. or. Sohodolului prot. Clusiu, cu care este legatul urmatului salariu anuale.

1. 140 fl. v. a. dela parochieni;

2. 12 mieri mari de bucate;

3. 1/2 jugu pamantu aretoriu;

4. Cortelul liberu și grădină scolei.

Doritorii de acestu postu, au de a-si adresă petitioanele loru provadute cu documentele prescrise prin §. 13 stat. org. comitetului parochialu pâna in 26 Sept. 1871.

Comitetulu prin

Ioanu Prodănu,

presied.

Concursu.

In urmă milostivei ordinatiuni consistoriale de sub nr. 373 1871 se scrie concursu pentru ocuparea statuii de preotu in mater'a Motisdorfu, și filia Ibisidorfulu sasescu protopopiatulu Mediasului. Cu acăstă statuie suntu impreunate urmatorele emolumente:

1. 9. jugere pamantu de clas'a I-a și a II-a
2. câte o ferdela cucurudiu sfaramitu dela fiecare familia atâtua in materia cău și in filia.
3. Câte o dl de lucru dela fie-care familia
4. Stolarele obicinoite in tractu.

Doritorii de a occupa acăstă statuie, au a-si ascerne concursele loru instruite in intielesulu §. 13 statului organicu, la subsrisul scaunu protopiterale pâna in 14. Octobre a. c.

Siarosiu 5. Septembrie 1871.

Dionisio Chendi

adm. proto.

Concursu.

Pentru ocuparea posturilor invetiatoreesci in clas'a I și II la scolă populară gr. or. din Vale lângă Seliste se deschide concursu cu terminu pâna in 10 Octombrie 1871. c. n.

Emolumentele legate cu postulu invetiatoreescu de clas'a I suntu urmatorele:

- 150 fl. v. a. 2 orgii de lemne, cortelul liberu cu 2 incaperi in edificiu scolei și gradina de legumi.

Cu postulu invetiatoreescu de clas'a a II suntu:

- 200 fl. v. a., 2 orgii de lemne, și cortelul liberu cu 2 incaperi in edificiu scolei și gradina de legumi.

Doritorii de a occupa veri-care postu, sa binevoiescă pâna la terminu a asterne la subsrisul eforia scolară concursele loru bine instruite și insocite de documentele prim care sa dovedescă: a) pentru postulu invetiatoreescu de clas'a I ca au absolvatu celu puienii 4 clase normale și pedagogia, cu atestatul de cualificatiune. — b) pentru postulu invetiatoreescu de clas'a II ca au absolvatu 4 clase gimnasiale și pedagogia și teologia, mai incolo se fia cantăreti și tipicari —

Vale, in 15 Septembrie 1871 c. n.

(89-1)

Eforia scolară.

Concursu.

Pentru ocuparea statuii vacante de invetiatoriu la scolă elementara din parochia Sohodolului Branușui, se deschide prin acăstă concursu, cu terminu pâna la 26-lea Septembre a. c.

Emolumentele suntu 160 fl. v. a. cuartiru și lemne.

Doritorii de a occupa acestu postu, au sa-si asternă subsrisul concusele loru bine instruite, — pâna la terminu de susu, iera cei ce voru probă ca sciu și cântăriile bisericesci, voru avea preferintia.

Zernesti 26 Augusto 1871.

Ioanu Metianu,

Protop.

(2-82)

Concursu.

La scolă populară elementara gr. or. din Darstele Brasiovului a devenit uacante postulu invetiatoreescu, cu care este imprenat unu salariu anuale de 130 fl. v. a, pre lângă cuartiru de locuinta și lemne de focu.

Doritorii de a occupa acăstă statuie suntu posibili că recursurile loru, inzestrare cu documentele inaltu prescrise despre cualificatiunea și portarea loru morale și politica — pâna in 12 Octobre a. c. st. v. sa le asternă preonoratului domnului protopopu Iosif Baracu in Brasiovu.

Darste in 20 Augusto 1871.

Comitetulu parochialu gr-or. din Darstele Brasiovului

Tom'a Bersanu,

Parochu și presiedinte.

75-3